

4.1 Lygybės ir laisvės idėjos

Biblija kalba apie svarbius dalykus – asmens vertę, lygybę ir laisvę. Šios vertybės aktualios nuo žmonijos pradžios iki pat šių laikų. Lietuvių tauta puikiai žino, kokia didelė yra laisvės kaina, nes lietuviams teko drąsiai ir kantriai kovoti dėl savo nepriklausomybės.

1. Perskaitykite Reginos Barbšytės straipsnį „Lietuvos valstybingumą gynė ir partizanai, ir katalikai“. Remdamiesi tekstu padiskutuokite: kokia buvo partizanų ir katalikų pasirinkta valstybingumo gynybos taktika? Kokią reikšmę ji turėjo lietuvių išsaugojimui?

Lietuvos valstybingumą gynė ir partizanai, ir katalikai

Lietuvos sovietinė okupacija, prasidėjusi 1940 metais, buvo didžiulis iššūkis lietuvių tautiškumui. Reikėjo sugebėti išlaikyti save ir savo tautos dvasią. Tautos dvasia ir tautiškumas dažnai siejamas su tautos išgyvenimu. Be savo išskirtinių bruožų ir savybių tauta nesiskiria nuo kitų tautų, susitapatina su kita tauta, išnyksta.

Ketvirtojo dešimtmečio pabaigoje susikūrė vieninga partizanų organizacija – Lietuvos laisvės kovų sąjūdis (LLKS). Nuspręsta priešintis pasyviai – išsaugant tautines tradicijas, platinant spaudą ir informuojant tautą apie okupacinės valdžios nusikaltimus. Nepavykus priešintis ginklu, buvo pasirinktas kitos tautiškumo išsaugojimo priemonės. Per partizaninį karą Lietuvoje išėjo ne mažiau kaip 54 periodiniai leidiniai ir 18 neperiodinių spaudos leidinių.

Daugelis partizanų, nors tai buvo mažai išsilavinę kaimo vyrai, kūrė eilėraščius ir dainas, rašė dienoraščius. Okupacinei valdžiai iš bibliotekų išėmus ir sunaikinus nepriklausomybės metų knygas, partizaniniai leidiniai liko vieninteliais tautinės kultūros puoselėtojais, lietuviškojo mentaliteto ir tradicijų saugotojais. Tai ir nulėmė partizanų kūrybos įvairovę. Buvo siekiama ugdyti Tėvynės meilę, pilietiškumą, dorovę, palikti istorijai žinių apie partizanų kovas ir bolševikų nusikaltimus.

Katalikiškos pakraipos spauda taip pat aiškiai pirmavo pagal leidinių kiekį ir skaitytojų skaičių. Populiariausias iš jų buvo savaitraštis „Mūsų laikraštis“, kurio tiražas ketvirtojo dešimtmečio pabaigoje siekė 87 tūkst. egzempliorių.

Ką lietuvių tautai davė partizanų kovos? Juk kova buvo pralaimėta ir nepasiektas galutinis tikslas, apie kurį svajoto kiekvienas partizanas, – išvysti vėl nepriklausomą Lietuvą. Vis dėlto partizanų dėka kaimai liko lietuviški. Kaip teigė J. Girnius: „Mažosios tautos gali gyventi tik idealistiniu kovos, tegu ir tragiškos, nusiteikimu. Svarbu išsaugoti ne du ar tris vandens kibirus, o patį šaltinį. O ši diena, istoriškai žvelgiant, prieš ateities begalybę ir tėra pora vandens lašų.“ Partizanai to ir siekė. Nors nepavyko išsaugoti kelių kibirų vandens, tačiau liko lietuvių šaltinis.

Pagal Reginą Barbšytę
„Lietuvos valstybingumą gynė ir partizanai, ir katalikai“

4.1 Lygybės ir laisvės idėjos

2. Visi kartu garsiai perskaitykite partizanų maldą „Bendroji malda“.

Bendroji malda

Dieve Ramintojau, ateik į neramias, išsvargintas mūsų širdis, pripildyk jas savo rimtimi, išsklaidyk abejones ir nekantrumą, pažadink baimę.

Dieve Pašventintojau, pašvęsk mūsų darbą ir nemigo naktis, mūsų viltis ir ilgesius.

Dieve, Didžioji Šviesa, nuskaidrink mūsų jausmus ir mintis, apvalyk mus nuo pikto.

Dieve, mūsų Vienytojau, laikyk mus vienam būry, derink mūsų nuotaikas, lygink mūsų pažiūras, glausk mus vienus su kitais didžiausios meilės ryšiu.

Dieve, Išminties Davėjau, mokyk mus tikro gyvenimo kelio, kurstyk mumyse norą pažinti tiesą, padėk teisingai suprasti vieniems kitus.

Dieve, Tiesos Liudytojau, kad ir mes išpažintume tiesą savo žodžiu ir gyvenimu, išpažintume drąsiai ir be baimės.

Dieve, Valios Stiprintojau, grūdink mūsų dvasines galias, didink mūsų valios ryžtą, ugdyk mumyse norą pamėgti tavo vardą.

Dieve, Meilės Liepsną, kurstyk geriausius mūsų pasiryžimus, skaidrink mūsų papročius.

Amen.

Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį,

Kur mūsų sodybos, kur bočių kapai.

Juk tėviška tavo malonė daug gali.

Mes tavo per amžius Lietuvos vaikai.

Neapleisk, Aukščiausias, mūsų ir brangios Tėvynės.

Maloningas ir galingas per visas gadynes!

Žmogus Tėvynėje tiek gyvas yra, kiek ji jam jo širdyje yra.

Partizānas

(pranc. *partisan* < lot. *pars*, kilm. *partis* – *dalis*) – priešo užnugaryje arba tam tikro režimo kontroliuojamoje teritorijoje savanoriškai veikiantis ginkluotos kovos dalyvis. Organizuotuose ginkluotuose dariniuose kovoja dėl savo tėvynės nepriklausomybės.

Pagal „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

Žalgirio rinktinės partizanai

„Rūpintojėlis. LKKS partizano maldos ir apmąstymai“

4.1 Lygybės ir laisvės idėjos

3. Ką reiškia šie žodžiai? Remkitės jums prieinamais žodynais arba jau turimomis žiniomis:

bočiai _____

sodyba _____

gadyne _____

4. Remdamiesi tekstu atsakykite į klausimus ir atlikite užduotis.

1. Kokiais epitetais partizanai kreipiasi į Dievą? Raskite juos tekste ir perskaitykite.
2. Kuris kreipinys jums yra artimiausias? Kodėl?
3. Maldoje partizanai išsako daug prašymų. Išsirinkite vieną, jūsų nuomone, svarbiausią prašymą ir argumentuokite, kodėl jį pasirinkote.
4. Ką iš maldos sužinome apie partizanų kasdienybę?
5. Raskite maldos eilutes, skelbiančias lygybės idėją.
6. Kokia maldos nuotaika?
7. Kokius jausmus jums sukėlė ši malda?
8. Kokią reikšmę, jūsų nuomone, partizanų būtyje turėjo tikėjimas?
9. Kaip jautėtės, kai visi kartu garsiai skaitėte maldą?
10. Kaip, jūsų manymu, maldos padėjo partizanams?

